

RÜŞTÜ BOZKURT

Süreçleri **kavramak isteyen** eğilimleri izlemeli (I)

Toplumsal yapının işleyişi ile verimi "yönetişim kalitesine" sıkı sıkıya bağlı. Aynı zamanda yönetişim kalitesi, karar alırken "eğilimleri gözleme ve içselleştirme" düzeyinden etkilenir. **İş insanlarının yakından izlemesi gerektiğini düşündüğüm 40 eğilimi** iki yazıda paylaşacağım. Bu sadece iş insanının değil, siyasi iradeyi elinde tutanların, bürokrasinin, STK yetkililerinin, medya mensuplarının, herkesin ortak sorumluluğu.

rustu.bozkurt@dunya.com

Ekonominin sağlıklı olup olmadığının temel göstergeleri var. Bunlardan birincisi kişi başına düşen GSMH, ikincisi sisteme teknolojinin girmesi ve iş gücünün eğitimiyle yükselen "iş gücü verimi". Üçüncüsü de sentetik gösterge de "yaratılan istihdam". Dördüncü gösterge kitlelerin derinden hissettiği "medyan hane halkı geliri". Bu dört gösterge de ekonomi yönetimindeki performansın sonuçları. Oysa ekonomi yönetiminin arka planını; yapısını, işlevini ve kültürünü "eğilimlerin izlenmesi" belirler. Akılcılık, dünya genelindeki eğilimlerin yarattığı fırsat ve tehlikeleri erken uyarı mantığıyla algılama, fırsat ve tehlikelerle kendi olanak ile kısıtlarımız arasında dengeler kurabilmeli. O dengeleri kurabilme yetenek, bilgi ve becerisini, bütünü de "yönetişim kalitesini" belirler.

Toplumsal yapının işleyişi ile verimi "yönetişim kalitesine" sık sıkıya bağlı. Aynı zamanda yönetişim kalitesi, karar alırken "eğilimleri gözleme ve içselleştirme" düzeyinden etkilenir. Siyasi irade, bürokrasi, iş dünyası ile sivil inisiyatifler, kişi başına GSMH, iş gücü verimi, istihdam ve medyan hane halkı geliri ne kadar eğilimlerle ilgili değilse başarılı bir kaynak yönetimi ve refah artışı da boşu boşuna beklenir.

İŞ İNSANLARININ YAKINDAN İZLEMESİ GEREKEN EĞİLİMLER

İş insanlarının yakından izlemesi gerektiğini düşündüğüm 40 eğilimi iki yazıda paylaşacağım. Bu sadece iş insanının değil, siyasi iradeyi elinde tutanların, bürokrasinin, STK yetkililerinin, medya mensuplarının, herkesin ortak sorumluluğu.

➔ Sanayi Toplumu aşamasından Bilgi Toplumu aşamasına geçişin ne anlam ifade ettiği irdelenmeli, gereklerinin ne olduğu tanımlanmalı ve metinlerde yerini almalı.

➔ Ekonomide "güç odağı kaymasının" ana akım rekabet koşullarını nasıl etkilediği, bu bağlamda ülkemizin ve iş yerlerimizin hangi stratejik pozisyonları alması gerektiği tartışılmalı.

➔ Göçler, refah arayışı ve hızlanan kentleşmenin yarattığı "yakınlaşma ve yarışmanın" rekabet gücü ile sürdürülebilir kalkınmaya etkileri sorgulanmalı.

➔ Bilim ve teknolojik değişmelerin yarattığı "ulaşılabilirlik ve erişebilirlik" olanaklarının kalkınma sürecini hızlandırmadaki rolü ve işlevini netleştiren analizler elimizin altında olmalı.

➔ Tüketici harcanabilir gelir yapısının değişmesi, orta sınıfın yükselmesi, orta sınıf değer/beklenti ve davranışlarındaki değişmenin kaynak kullanımına etkileri sorgulanmalı.

➔ Algılar, "yerel ve doğrusal" işleyişten; hızla "üstel ve küresel" işleyişe kayıyor. Bu algı değişiminin "toplumsal bilincin yükseltilmesi" için kullanılmasının gerekleri ortaya konmalı.

➔ Üretim, emek-sermaye ekseninden yaratıcı-yenilikçi eksene kayıyor. Yaratıcı yıkıcılık süreci hızlanıyor. Hızlanma ekonomilerde "sürekli kriz" koşulları yaratıyor. Yaşananlar çok hızlı refleks gerektiriyor. Temel sorunlarımızdan biri olan "hızlı refleks" konusunda yapılması gerekenler strateji içeren bir kavram çerçevesinde tanımlanmalı.

➔ Verileri malumata, malumatları bilgiye, bilgileri anlamaya, anlaşılanı uygun ürün ve hizmetlere dönüştürebilme yeteneği entelektüel kapitalizmin temel girdisini oluşturuyor. Bu konuda özellikle eğitim sistemimizde "düşünce ve inanç özgürlüğü sınırları" net olarak tanımlayan yeni bir yapılandırma üzerinde mutlaka uzlaşılmalı.

➔ Entelektüel ve sistem kapasitesinin, zenginlik üretiminde belirleyici rolü dikkate alınarak, her iki kapasitenin nasıl geliştirileceği üzerinde bir "ulusal ortak görüşte" birleşilmeli.

➔ Kırsal kültür hızlı biçimde değişirken, kent kültürünün oluşmasında güçlükler yaşanıyor: Kapsayıcı ve işleyen kurumlar yaratamadığımız için "topluluk ilişkilerinden", "toplum ilişkilerine" geçişin boşluklarından beslenen "kasaba kültürü" gelişmemizi engelliyor. Ekonomideki patinajın nedenlerinden biri olan kasaba kültürünün nasıl aşılacağı üzerinde uzlaşma sağlanmalı.

➔ Nüfusu azalan ülkelerde büyüme oranları düşerken, nüfusu artan ve büyük nüfuslu ülkelerde yüksek oranlı ekonomik büyüme sürüyor. Bu eğilim, insanlığın yeni yüzleştiği olgulardan biri. Bu kadar net bir eğilim iş yöneticilerinin günlük sorunları arasına girmeli.

➔ Rekabet gücü önemli ölçüde "dönüştürücü inovasyona" dayanıyor. Ülkeyi yönetecek hükümetlerin inovasyon algısının netleştirmesi etkili bir araç olacak. İş dünyasının işini kolaylaştırmak için bu alana toplumsal ilginin çekilmesi ve toplumsal enerjinin bu alana odaklanmasının sağlanmalı.

➔ Analitik ihtiyacı hızla artıyor; analitik 3.0 aşamasına geçilmesinin gerekleri ortaya konmalı. Analitik 3.0 aşamasına geçişin hızlandırılması için gerekli kapsayıcı kurumların oluşturulmasının koşulları açıkça tanımlanmalı.

➔ Endüstrinin iç örgütlenmesindeki teknolojik sıçramaların yarattığı. yaşam biçimlerini derinlemesine değiştiren "endüstri 4.0" aşamasına uyum için gerekli yapısal reformlar taleplerde net olarak ortaya konmalı.

➔ İnsan kaynağı yönetiminde "iyi okul ve iyi iş" algısı, yerini "kendine sürekli yatırım yapmaya motive olmuş insan" algısına bırakıyor. Eğitim sistemimizin söz konusu eğilimi dikkate alan bir anlayışa nasıl tasarlanacağı da ayrıntılandırılmalı.

➔ Net bilgi, etkin koordinasyon ve odaklanma kaynak kullanmada verimin temelini oluşturuyor. Türkiye'de net bilgi için her anlamda dinamik bir envantere ihtiyaç var. Bugünkü bilgi üretimi yapısı, orta ve uzun dönemli yatırımlar yapılmasını engelleyici. Bilgi üretimi konusunda yeni yapı, işlev ve kültür hükümet programlarında, girişimci taleplerinde ağırlıklı biçimde tartışılmalı ve tanımlanmalı.

➔ Üç boyutlu baskı ve eklemeli üretimin iş süreçleri ve iş gücü profillerini köklü biçimde değiştireceği artık bir sır değil. Üretim örgütlenmesinin içyapısındaki değişmenin yönü ve hızı üzerinde değerlendirmeler yapılmalı, bir toplumsal irade ortaya konmalı.

➔ "Akıllı, bağlantılı ürünler" mekânda yeni ticaret ağı oluşturuyor. Bütün bağımsız analizler gelecek 25 yılda ürünlerin köklü biçimde değişeceğini, sektör sınırlarının yeniden çizileceğini, verimliliklerin en az %25 düzeyinde artacağını gösteriyor. Bu öngörünün irdelenmediği bir ortaklık protokolü eksikli olur. Akıllı, bağlantılı ürünler karşısında toplumsal enerjinin nasıl yönlendirileceğinin ayrıntısına girmeli.

➔ "Üretimin iç örgütlenmesi", "endüstri-devlet ilişkileri" ile "devletlerarası ilişkiler" yeniden yapılanıyor. Özellikle endüstri-devlet ilişkileri bağlamında "teşvik sistemlerinin" yeniden tasarlanması gerekiyor. Teşvik sisteminin mekan-odaklı, sektör-odaklı olmaktan çıkarılıp proje-odaklı esnek bir yapıya kavuşturulması, geri bildirimle kaynak veriminin sağlanması da gündemde yerini almalı.

➔ Piyasa yapıcısı büyük ölçekli kuruluşların "erişebilirlikleri" ile "küçük ve orta ölçek yapının esneklik ve hızını" dengeleyen örgütlenmelerin başarılı olduğunu gözlemleniyor. Yeni iş ağlarının önünü açan, girişimcinin işini kolaylaştıran yasal çerçeveler hakkında net hedefler konmalı.

TOBB Ekonomik Forum Dergisi'nin bir sonraki sayısında önemli görülen eğilimleri paylaşmayı sürdüreceğim.

Rekabet gücü önemli ölçüde "dönüştürücü inovasyona" dayanıyor. **Ülkeyi yönetecek hükümetlerin inovasyon algısının netleştirmesi etkili bir araç olacak.** İş dünyasının işini kolaylaştırmak için bu alana toplumsal ilginin çekilmesi ve toplumsal enerjinin bu alana odaklanması sağlanmalı.